

I N G E B L I K T

Moer

Moer 1996/1 is een themanummer over taalonderwijs op de basisschool. Het bundelt de negen lezingen van de stroom basisonderwijs die tijdens de jongste HSN-conferentie in Diemen/Amsterdam (17 en 18 november 1995) gehouden zijn.

Het nummer opent met drie programmatie aanzetten voor een kwaliteitsverbetering van het taalonderwijs op de basisschool. Cor Aarnoutse, Ludo Verhoeven en Ad Bok geven elk eerst hun visie op de tekortkomingen in het huidige taalonderwijs. Vervolgens spreken ze zich uit over de manier waarop die aangepakt kunnen worden: een raamplan en systematische leerlijnen ontwikkelen (Aarnoutse), adaptieve vormen van taalonderwijs realiseren (Verhoeven), en aansluiten bij elementaire taalleerprincipes (Bok).

De drie volgende artikelen gaan over de geletterdheid van basisschoolleerlingen. Piet Mooren bepleit een lattieudinale aanpak van leesbevordering: alle vakken van de basisschool bieden immers kansen om kinderen te interesseren voor boeken. Verder bevat dit luik twee inspirerende bijdragen van Vlaamse onderwijzers. Annie Beullens is een Vlaamse 'boekenjuf', dat is een leerkracht voor schoolbibliotheekwerk belast met alle aspecten van leesbevordering. En Marc Geerts heeft met zijn school al drie leesbevorderingsprojecten uitgewerkt in samenwerking met de openbare bibliotheek (zie ook zijn bijdrage in *Vonk* 23/5, mei-juni 1994).

Het themanummer wordt afgerond met drie artikelen over taalonderwijs aan meertalige leerlingen. Ze gaan respectievelijk over de ontwikkeling van een taalbeleid voor de school (Else Schotsman & Willem-Jan de Vroom), de selectie en planning van leerstof door de leerkracht (Piet Litjens), en het probleem van de toetspartijdigheid voor allochtonen (Henny Uiterwijk & Ton Vallen).

Het was voor het eerst in de geschiedenis van de HSN-conferenties dat een stroom basisonderwijs op het programma stond. De organisatie ervan was in handen van VON-Nederland die voor HSN 10 (Antwerpen, 15 en 16 november 1996) de fakkel heeft doorgegeven aan VON-België.

Spreeken en luisteren in de tweede fase

In de reeks **Studie en Onderzoek** van het project Nederlands VO (voortgezet onderwijs) van de SLO (Enschede) zijn de delen 17 en 18 verschenen. Ze maken deel uit van een reeks van zeven case-studies over spreken en luisteren in de tweede fase (de bovenbouw van het secundair onderwijs). Aan de hand van observaties van lessen en interviews met leraren en leerlingen wordt geschetst hoe de vakgroep Nederlands van één school vorm geeft aan het debat (deel 17) en de triosprekbeurt, het debat en de discussie (deel 18). De lezer krijgt een gedetailleerd beeld van een meer dan gemiddelde praktijk van het spreek- en luisteronderwijs in de bovenbouw van havo en vwo (komt ongeveer overeen met de drie

hoogste jaren van het aso). Deze beschrijvingen kunnen ook inspirerend werken voor andere leraren.

Besteladres: Instituut voor Leerplanontwikkeling (SLO), afdeling Verkoop, Postbus 2041, NL-7500 CA Enschede, tel. 00-31-53-4840 840.

Ons Erfdeel

In **Ons Erfdeel 39/1** (januari-februari 1996) gaat het over het werk van Johannes Vermeer, het nationaliteitenprobleem in België, de Nederlandstalige toneelschrijfkunst, een historische impressie van de Nederlandse kranten, de romancier Paul Verhuyck, de dichter Jean Pierre Rawie, een blik op de toekomst van de Nederlandse Taalunie, de Westvlaamse keramist Tjok Dessauvage, het belang van Indonesië voor de hedendaagse Nederlandse maatschappij, en de joodse Nederlands/Duitse schrijfster Elisabeth Augustin. Zoals steeds bevat ook dit nummer een uitgebreide culturele kroniek, zijn er taal- en cultuurpolitieke bijdragen, en recensies.

Spiegel

Spiegel 13/2 (1995) opent met een artikel van Jeanne Kurvers & Ton Vallen over etni-

sche diversiteit in de voorschoolse periode. Eerst geven de auteurs een historische terugblik op het ontstaan van de zogenoemde 'opstapprojecten' voor kinderen uit minder bevoorrechte groepen in de samenleving (allochtone, maar ook autochtone). Bij wijze van voorbeeld wordt in het tweede deel van het artikel een beeld geschetst van een gezinsgericht stimuleringsprogramma voor vier- tot zesjarigen (*Opstap* en *Opstap-Opnieuw*), met bijzondere aandacht voor het onderdeel taalontwikkeling.

Kris Van den Branden doet verslag van zijn doctorale dissertatie over de rol die betekenisonderhandeling speelt bij de tweedetaalverwerving van lagereschoolkinderen (KU Leuven 1995). Via een tekstbegripexperiment heeft hij geprobeerd een reeks vragen over onbegripsproblemen empirisch te beantwoorden: komen jonge taalleerders tot een beter begrip van taalaanbod als gevolg van betekenisonderhandeling? in hoeverre wordt het effect bepaald door de gesprekspartner? en welke andere variabelen beïnvloeden het effect in een onderwijscontext?

Jacques de Vroomen sluit het nummer af met een artikel over drama en moedertaalonderwijs. Zijn historische terugblik, die begint in de vroege jaren zeventig, laat een verschuiving in de opvattingen over drama zien: van drama als creatieve communicatie over drama als didactische werkvorm naar drama als politieke vorming. Bij de recente ontwikkelingen is een terugkeer naar de bron – drama als kunst – waar te nemen.